

Sygn. akt V CSK 626/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku A. W.

przy uczestnictwie J. W.

o podział majątku wspólnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 czerwca 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) oddala wniosek A. W. o przyznanie zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnik J. W. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 4 kwietnia 2013 r. w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, którym została oddalona jego apelacja od postanowienia Sądu Rejonowego w O. z dnia 3 stycznia 2013 r. oraz częściowo uwzględniona apelacja wnioskodawczynie A. W., m.in. poprzez ustalenie równych udziałów stron w majątku wspólnym w miejsce udziału 45% odnośnie do wnioskodawczynie, a 55% odnośnie do uczestnika, oraz zmieniono w części rozstrzygnięcie co do sposobu podziału.

W odpowiedzi na skargę wnioskodawczynie wniosła o odmowę przyjęcia do rozpoznania i zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń sądów, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających jego realizację. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły w danej sprawie. Ocena przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi kasacyjnej, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli spełniona jest przynajmniej jedna z nich. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi

kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje.

Art. 398⁴ § 2 k.p.c. określa konstrukcyjny wymóg przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku zachodzą wskazane przyczyny spełnione. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik wskazał jako zagadnienie prawne, jego zdaniem istotne i występujące w sprawie: czy nadużywanie alkoholu przez współmałżonka w czasie trwania związku małżeńskiego stanowi ważny powód w rozumieniu przepisu art. 43 § 2 k.r.o. uzasadniający ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, nawet w przypadku, gdy w istotny sposób nie wpływało to na wysokość przychodów uzyskiwanych z działalności gospodarczej, czy też dla przyjęcia, że zachodzą ważne powody w rozumieniu przepisu art. 43 § 2 k.r.o., nadużywanie alkoholu przez współmałżonka musi mieć istotny wpływ na wysokość takich przychodów? Ponadto podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie art. 378 § 1 w zw. z art. 380 k.p.c. polegające na nierozpoznaniu wszystkich zarzutów i wniosków apelacji, w szczególności wobec nieodniesienia się do niezaskarżalnego postanowienia sądu pierwszej instancji o oddaleniu wniosku dowodowego, oraz naruszenia art. 382 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. przez niedokonanie własnych ustaleń i ich oceny z punktu widzenia stosowanego prawa materialnego, wobec niezamieszczenia w uzasadnieniu orzeczenia stwierdzenia o przyjęciu za własne ustaleń sądu pierwszej instancji.

W ocenie Sądu Najwyższego powyższe przyczyny nie usprawiedliwiają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powołanie się na występowanie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc problemu, który wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego

sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen w orzecznictwie (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym i konkretnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Jej uzasadnienie powinno zawierać odrębną, oderwaną od podstaw motywację, wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Zagadnienia sformułowane przez skarżącą nie spełniają powyższych wymagań, bowiem w oczywisty sposób są związane z okolicznościami konkretnej sprawy, a przez to pozbawione są koniecznego waloru abstrakcyjności. Przewidziana w art. 43 § 2 k.r.o. przesłanka ważnych powodów, usprawiedliwiających ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym małżonków, ma charakter ocenny. Nadużywanie alkoholu przez jednego z małżonków, jak również jego wpływ na wysokość uzyskiwanych dochodów stanowić mogą okoliczności ważne dla takiej oceny, niemniej nie mogą być one uznane za rozstrzygające, gdyż podstawa rozstrzygnięcia musi uwzględniać całokształt ustalonych w sprawie okoliczności i ich właściwą gradację w płaszczyźnie przyczynowo-skutkowej. Nie jest zatem celowe rozstrzygnięcie wątpliwości czy nadużywanie alkoholu musi mieć wpływ w ogóle czy istotny na wysokość dochodów osiąganych z działalności gospodarczej aby ustalić nierówne udziały, jeżeli równolegle sąd wskazał, że problem ten okresowo dotyczył obojga małżonków, a wnioskodawczyni przez szereg lat była ofiarą przemocy w rodzinie. Generalizacja taka nie miałaby znaczenia dla rozstrzygnięcia innych spraw, a wskazywanie na częste występowanie w małżeństwach problemu alkoholowego, rodzącego skutki ekonomiczne nie jest wystarczające.

Co do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wskazać należy, że zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury spełnienie tej przesłanki wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, t.j. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa, nie

podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Wywód skarżącego, niewystarczająco umotywowany, nie pozwala na przyjęcie tak rozumianej oczywistej zasadności wskazanych we wniosku naruszeń art. 382 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. ani art. 378 § 1 w zw. z art. 380 k.p.c. Z wywodu zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, wbrew twierdzeniom skarżącego, jednoznacznie wynika, że podstawa faktyczna orzeczenia Sądu Okręgowego oparta jest na ustaleniach dotyczących życia rodzinnego i zawodowego obojga małżonków poczynionych przez Sąd Rejonowy. Postępowanie dowodowe nie zostało uzupełnione, jedynie częściowo odmiennie oceniono jego wyniki w zakresie niezbędnym dla subsumcji pod pojęcie „ważne powody”, o których mowa w art. 43 § 2 k.r.o. Ewentualne uchybienie związane z brakiem odniesienia do wniosku o przeprowadzenie dowodu z zapisów pamiętnika wnioskodawczyni, na okoliczność trwonienia przez nią majątku, nie uzasadnia przyjęcia rażącego i mającego wpływ na wynik sprawy naruszenia przepisów postępowania w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., którego zresztą skarżący nie próbował nawet wykazać.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Podstawą oddalenia wniosku o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz wnioskodawczyni było jego zamieszczenie przy stanowisku odnoszącym się do meritum rozstrzygnięcia, a nie postępowania w przedmiocie przedsądu.